

**รหัสโครงการ:** RDG 4540002

**ชื่อโครงการ:** การพัฒนาการสื่อสารเพื่อการจัดการป่าชุมชน: กรณีศึกษาป่าชุมชนสะมะแก  
ต.นาสวน อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี

**ชื่อนักวิจัย:** วราพร ศรีสุพรรณ<sup>1</sup>, อรสา ประยูรหงษ์<sup>2</sup>, นุชจรี ท้าวไทยชนะ<sup>3</sup>, เกษม กุลประดิษฐ์<sup>4</sup>  
<sup>1</sup>มหาวิทยาลัยมหิดล, <sup>2</sup>โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา, <sup>3</sup>มหาวิทยาลัยราชภัฏ  
มหาสารคาม, <sup>4</sup>มหาวิทยาลัยมหิดล

**E-mail address:** shwsp@mahidol.ac.th

**ระยะเวลาโครงการ:** พฤศจิกายน 2544 – กรกฎาคม 2547

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ ศึกษารูปแบบการสื่อสารเรื่องป่าชุมชนสะมะแกก่อนการวิจัย และวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อทดลองหารูปแบบการสื่อสารในการเสริมสร้างองค์กรเครือข่ายป่าชุมชน และแสวงหาแนวทางในการเสริมศักยภาพการสื่อสารขององค์กรเครือข่ายป่าชุมชนสะมะแก วิธีการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการศึกษาการสื่อสารเรื่องป่าชุมชนสะมะแกในอดีตด้วยการสัมภาษณ์แนวลึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกาศจัดตั้งป่าชุมชนสะมะแก และแกนนำท้องถิ่นรอบป่าชุมชน ส่วนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ผู้วิจัยออกแบบโดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบป่าชุมชนสะมะแก ผลการวิจัย ปรากฏดังนี้

(1) รูปแบบการสื่อสารในช่วงก่อตั้งป่าชุมชนสะมะแกเป็นการสื่อสารแบบเครือข่ายที่เชื่อมโยงกับภายนอก อิงกับฐานวัฒนธรรมและมีเครือข่ายวัดในพื้นที่หนุนเสริม ในช่วงที่รัฐเข้ามาสนับสนุน เป็นการสื่อสารกระแสหลักโดยเน้นการสื่อสารกับผู้นำที่เป็นทางการ หลังจากนั้นจะเป็นการสื่อสารแบบเครือข่ายที่มุ่งเชื่อมโยงภายในกลุ่มวัฒนธรรมและยึดโยงกับแกนนำคนเดียว

(2) รูปแบบการสื่อสารในการเสริมสร้างองค์กรเครือข่ายป่าชุมชน เป็นการสื่อสารแบบเครือข่ายประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอนในการสร้างองค์กรเครือข่ายป่าชุมชน และ 2 ขั้นตอนในการเชื่อมความสัมพันธ์และจัดทำแผนการทำงานร่วมกัน

(3) การเสริมศักยภาพการสื่อสารขององค์กรเครือข่ายป่าชุมชนสะมะแก ประกอบด้วย การสนับสนุนการสร้างสื่อเฉพาะกิจ การส่งเสริมการสื่อสารผ่านหอกระจายข่าวสารชุมชน การสนับสนุนกิจกรรมค่ายเยาวชน และสนับสนุนการประชุมเพื่อจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ป่าชุมชนสะมะแก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยคือ ภาครัฐและองค์กรท้องถิ่นควรสนับสนุนบทบาทขององค์กรเครือข่ายป่าชุมชนสะมะแกในการพัฒนาศักยภาพการจัดการป่าชุมชนต่อไป

**คำหลัก:** การพัฒนาการสื่อสาร, การจัดการป่าชุมชน, ป่าชุมชนสะมะแก

**Project Code:** RDG 45-4-0002

**Project Title:** The Communication Development for Forest Community Management: A Case Study of Samakae Community Forest, Nasuan Subdistrict, Srisawat District, Kanchanaburi Province.

**Investigator:** Srisupan W.<sup>1</sup>, Prayoonhong O.<sup>2</sup>, Towthaichana N.<sup>3</sup>, Kulpradit K.<sup>4</sup>  
<sup>1</sup> Mahidol University, <sup>2</sup> Paholpolpayuhasena Hospital, Kanchanaburi Province, <sup>3</sup> Mahasarakham Rajabhat University, <sup>4</sup> Mahidol University

**E-mail address:** shwsp@mahidol.ac.th

**Project duration:** November 2001 – July 2004

The purpose of this study were (1) to explore a communication pattern of Samakae Community Forest from the beginning of the establishment, (2) to find the communication strategy which help in setting up and strengthening Samakae Community Forest Committee, and (3) to seek an approach to strengthen the communication potential of the Committee. The research had 2 parts, part one was the study of the communication pattern of Samakae Community Forest using depth interviewed with the related people, and part two was an operation research which design activities based on the participation of all stakeholder surrounding the community forest.

The research results were as follow:

(1) The communication pattern at the time of establishment of Samakae Community Forest was as bridging network, ritualistic model, related to culture and being supported by local temple network. The communication pattern at the time of government support was a top-down approach and put more emphasis on communication with official leader. Later the communication pattern was a bonding network within the same cultural domain and connected to one leader only.

(2) The communication strategy for setting up and strengthening Samakae Community Forest Committee was a network which comprised of 3 steps on the Committee setting and 2 steps on bonding and setting the management plan.

(3) The activities to strengthen the communication potential of the Committee were giving support for spacial media production, promoting the communication through Village Broadcasting Tower, supporting the youth camp, and encouraging the meeting for setting up the Samakae Community Forest Learning Center.

This research suggested that the government and local organization should continue to support Samakae Community Forest Committee to build up the capacity of community forest management.

**Keywords:** Communication Development, Forest Community Management, Samakae Community Forest.